

Milline mudel võiks töötada Eestis ja kuidas seda rahastada

Martin Kruus

Eesti Tuuleenergia Assotsiatsioon

Nelja Energia AS

Väike vs suur elektritootmine

Tarbimine

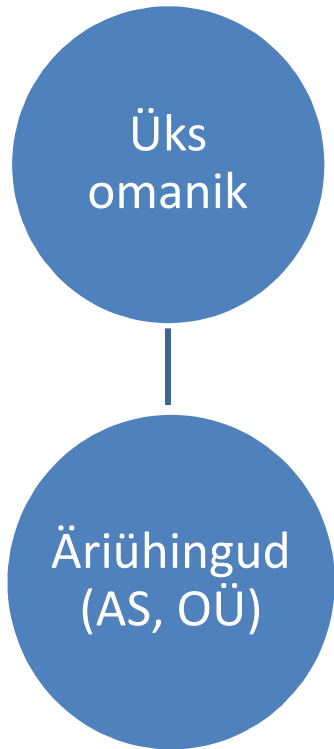
Tootmine

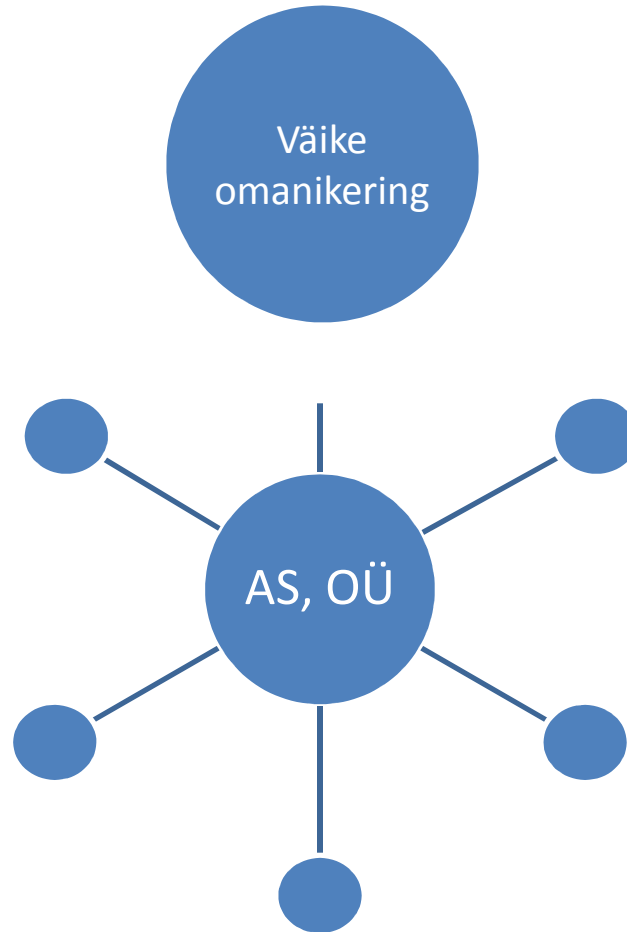
<http://www.akukeskus.ee/paeikesepaneelid>

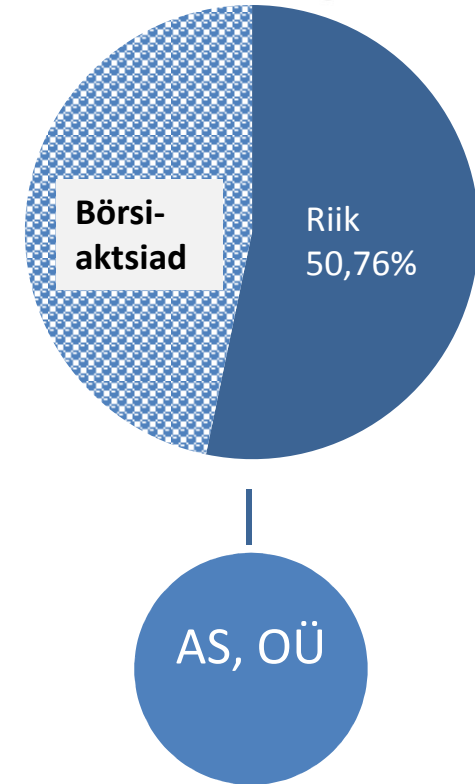
Tänased energiaühingud

Nt Eesti Energia

Nt Nelja Energia

Nt Fortum

Enamik energiafirmasid kuuluvad riigile või väiksele investorite ringile või on börsil noteeritud.

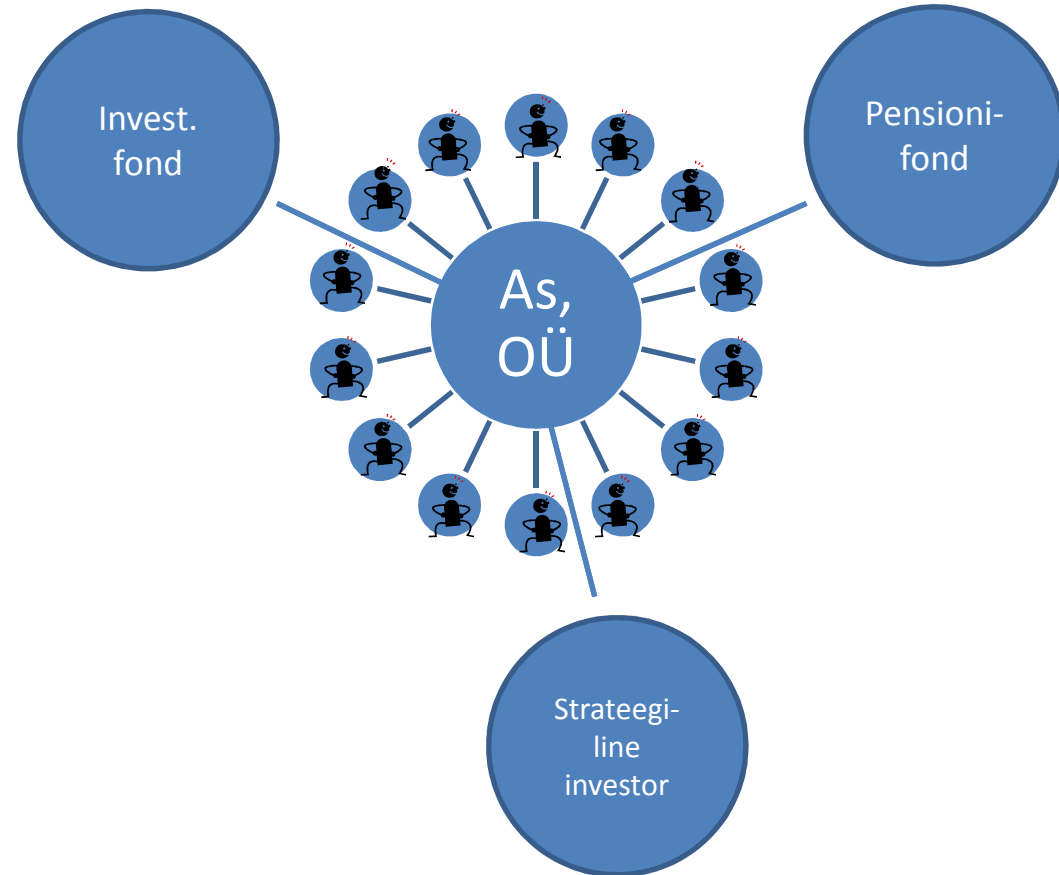
Uued energiaühingud

Energiaühistu

Investeerimisselts

Energiaühistud

- Investeering oma kodu ja kogukonna hüvanguksse
- „Pensionisammas“
- Sõltumatus energiahinna kõikumisest
- Tõhus panus keskkonnahoidu
- Tõstab piirkonna majanduslikku aktiivsust
- NIMBY (Not in My Back Yard) → PIMBY (Put it In My Back Yard)!
- Suurem riigipoolne toetus, nt Kredexi väikelahenduste investeerimistoetus (70%)

Investeerimisseltsid

- Tõstab piirkonna majanduslikku aktiivsust
- Tõhus panus keskkonnahoidu
- NIMBY (Not in My Back Yard) → PIMBY (Put it In My Back Yard)!
- Vajalik eelnevalt väärtpaberite avaliku pakkumise prospekt registreerida Finantsinspektsioonis
- „Pensionisammas“ investorile
- Investeerimisvõimalus pensionifondidele
- Inimeste kaasamine energeetika projektidesse

Middelgrundeni meretuulepark

- 20 tuulikuga Taani Middelgrundeni meretuulepargist Kopenhaageni lähistel pool kuulub 8500 liikmega energiaühistule Middelgrunden Wind Turbine Cooperative, teine pool DONG Energyle.
- Ühistu aktsiate väärtus kokku: 23,8 M€
- 40 500 aktsiat, a 588€
- keskmine investeering oli 2,790€/person
- 88% osanikest Suur-Kopenhaageni piirkonnast.

Institutsionaalsete investorite kaasamise näited

A screenshot of a Financial Times article. The page header includes the 'FINANCIAL TIMES' logo and a search bar. Below the header is a navigation menu with links for Home, World, Companies, Markets, Global Economy, Lex, and Com. A secondary menu includes Video, Interactive, Blogs, Alphaville, beyondbrics, Portfolio, Special Reports, In depth, and Today's News. The article is dated April 3, 2011, at 9:48 am. The main headline is 'Danish pensions invest in giant offshore wind farm' by Andrew Ward in Stockholm. The article text states that two Danish pension funds have agreed to invest more than \$1bn in a major offshore wind farm in Denmark, marking one of the biggest investments of its kind in the renewable energy sector. It also mentions that PensionDanmark and PKA, two of Denmark's biggest pension funds, last week acquired a 50 per cent stake in the Anholt wind park to be built by Dong Energy, the Danish utility, off the country's north-east coast.

Taani pensionifondid PensionDanmark (30%) & PKA (20%) omavad 50 % Anholt 400MW meretuulepargist Taani kirdevetes. Pensionifondide koguinvesteering 846 mln €.

Taani pensionifondide investeeringud taastuenergiasse

- PensionDanmark omandas 2010. aastal ka 50% Dong Energy Nysted'i meretuulepargist investeerides 93,9 mln €.
- Taani suurim pensionifond ATP on investeerinud ~350 mln € taastuenergia - nii päikese-, tuule-, hüdro kui ka bioenergia projektidesse.

Pensionifondid Eestis

- II samba pensionifondide maht Eestis täna ligi 1,5 mld €.
- PWC uuring 2013: 30.09.2012 seisuga moodustasid investeringud Eestisse kokku 26% fondide mahust.
  - See sisaldab ka hoiused ning arvelduskontod, mille elimineerimisel oleks suhtarv ca 11%.
  - Täiendavalt on fondid investeerinud ca 47% oma varadest teiste investeerimisfondi osakutesse ning juhul kui fond on asutatud Eestis, läheb ka see investering geograafiliselt Eestisse tehtud investeringute alla.
  - Seega Eesti reaalmajandusse investeeritud proportsioon kogu fondide investeringutest täna on küll täpselt teadmata, aga ekspertintervjuude käigus saadud hinnangute kohaselt **väga väike**.

Tagasiside Eesti pensionifondide valitsejatel

- Ei olda võimalustest teadlikud
- Puudub kompetents ning koostöö kogemus taastuvenergeetika ekspertidega
- Finantsinstrumentide puudus
- Kaheldaks regulatsiooni kindluses
- Piirangud investeerimisel, nt:
  - Vabatahtlikud pensionifondid väärtpaberitesse kuni 10% eurofondi aktive turuväärtusest
  - Kohustuslikud pensionifondid väärtpaberitesse kuni 5% kohustusliku pensionifondi aktive turuväärtusest
  - Teistesse fondidesse kuni 10% pensionifondi aktive turuväärtusest
  - ei tohi otseselt ega kaudselt omada olulist osalust, s.t kontrolli juhtimise üle

Ideid Eesti tingimustes

- Taastuvenergeetikasse erainvestorid Eestis investeerinud tänaseks 750 mln €, sellest 350 mln € tuuleenergiasse
- Meretuulepark 700 MW
  - Maksumus 2 mld €, elektritoodang 2,5TWh aastas ehk ~31% Eesti kogutarbimisest
- Maardu hüdroakumulatsioonijaam 500 MW
  - Maksumus 304 mln €
- Biomassi koostootmisjaam, (2,5MW_{el}/10MW_{th})
  - Maksumus 12 mln €
- Biogaasi koostootmisjaam 1MW – 5 mln €
- Maismaa tuulepark 6,9MW
  - Maksumus 10 mln €
- Ühe kogukonna (ca 18 majapidamist) 100 kW energialahendus (30kW tuulest/70kW päikesest)
  - Maksumus 220 tuhat €

Tänane keskmine investeringu tootlus tuuleenergeetikas ca 8 %

Täna ja jõudu energiamaajandusesse investeerimisel

